

IX. КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК

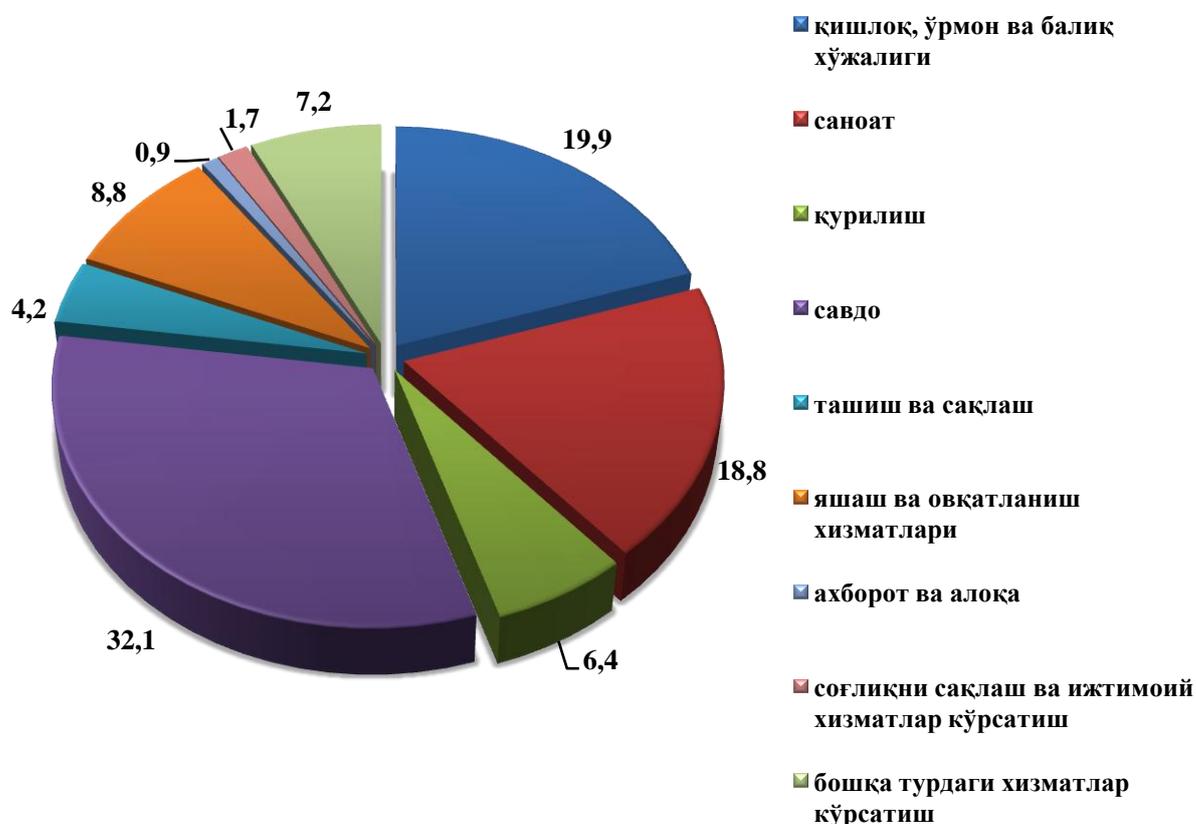
2020 йил 1 октябрь ҳолатига рўйхатга олинган жами кичик тадбиркорлик (бизнес) субъектлари (деҳқон ва фермер хўжаликларисиз) нинг сони 24 787 тани ташкил қилди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4,3 фоизга ўсган.

2020 йил январь-сентябрь ойларида 4 340 та кичик корхона ва микрофирмалар (фермер ва деҳқон хўжаликларисиз) ташкил қилинди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 85,1 фоизни ташкил этди.

Энг кўп кичик корхона ва микрофирмалар савдо (32,1 фоиз), саноат (18,8 фоиз), қурилиш (6,4 фоиз), қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги (19,9 фоиз), яшаш ва овқатланиш (8,8 фоиз) ва бошқа тармоқларда ташкил этилган.

2020 йил январь-сентябрь ойларида иқтисодий фаолият турлари бўйича янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмаларнинг улуши

(фоизда)

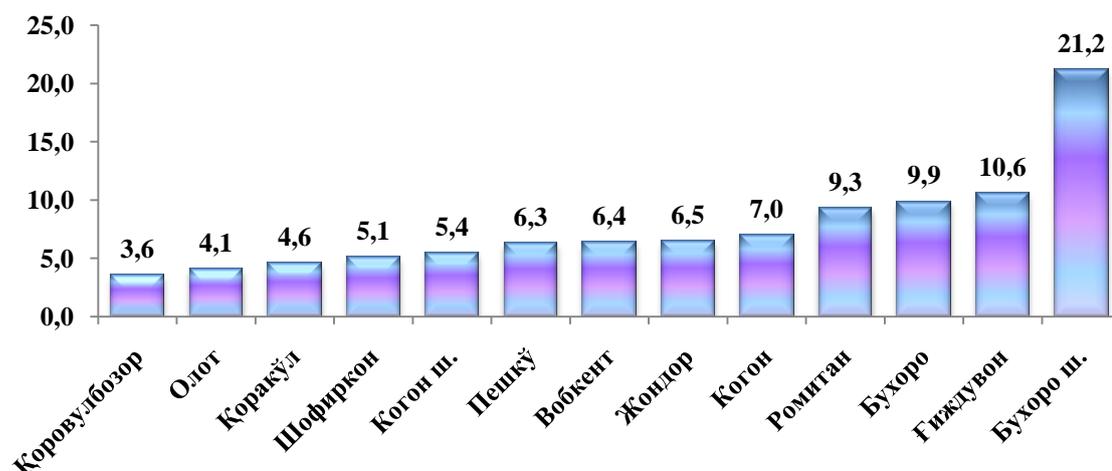

**Худудлар бўйича янги ташкил топган кичик корхона
ва микрофирмалар, бирликда**

	<i>январь-сентябрь 2019 йил</i>	<i>январь-сентябрь 2020 йил</i>
Бухоро вилояти	5 097	4 340
Бухоро ш.	1 532	915
Когон ш.	223	233
<i>туманлар</i>		
Бухоро	355	430
Вобкент	237	279
Жондор	376	282
Когон	215	304
Олот	172	180
Пешкў	272	273
Ромитан	498	405
Шофиркон	305	223
Қоракўл	222	199
Қоровулбозор	107	156
Ғиждувон	583	461

2020 йил январь-сентябрь ойларида янги ташкил топган кичик корхона ва микрофирмалар худудлар бўйича энг кўп Бухоро шаҳри (915 та), Ғиждувон (461 та), ҳамда Ромитан (405 та), Бухоро (430 та), Когон (304 та), туманларида ташкил этилди. Пешкў, Жондор, Вобкент туманларида бу кўрсаткич ўрта даражани ташкил этган. Энг паст кўрсаткични Қоровулбозор (156 та) туманида ташкил этилган.

2020 йил январь-сентябрь ойларида янги ташкил топган кичик корхона ва микрофирмаларнинг ҳудудлар бўйича улуши, фоиз ҳисобида

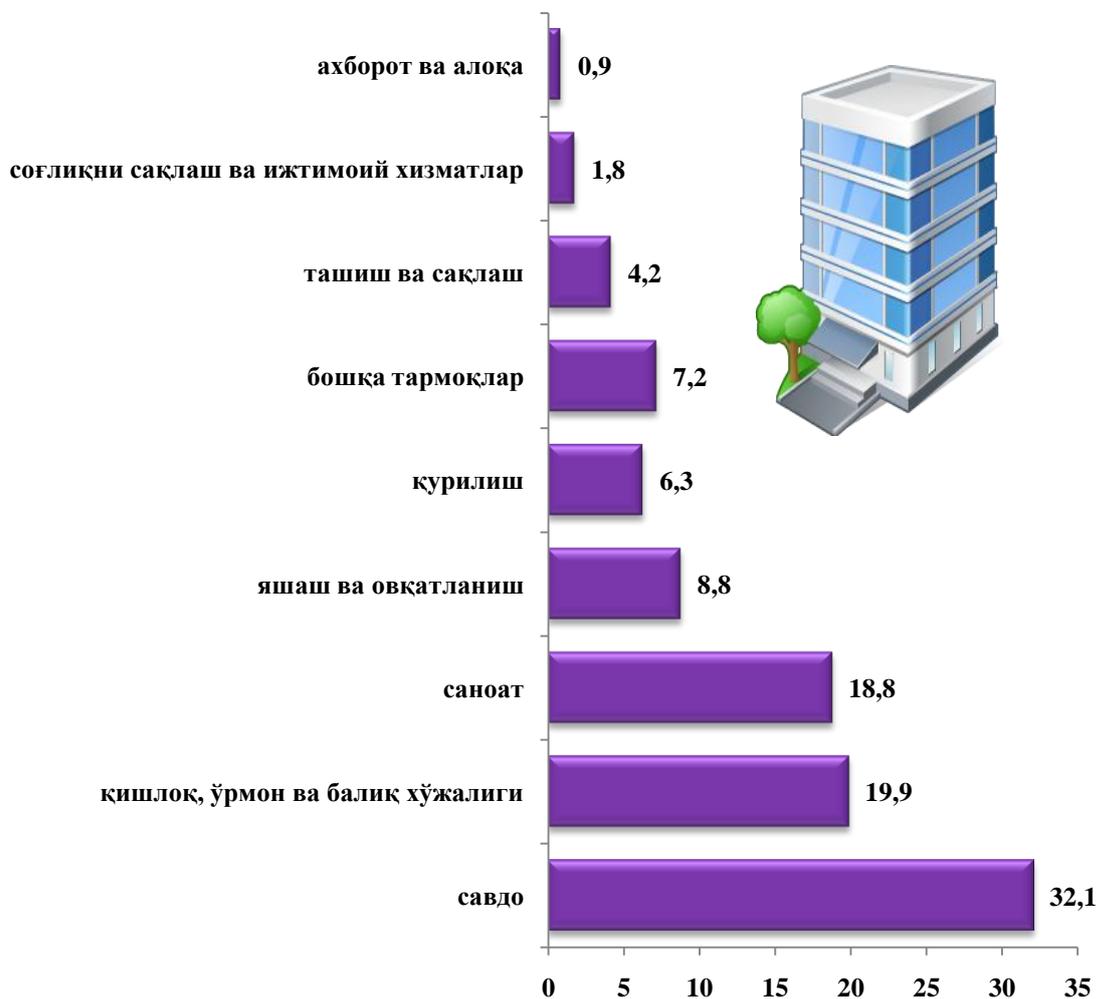
2020 йил январь-сентябрь ҳолатига ҳудудлар бўйича янги ташкил топган кичик корхона ва микрофирмаларнинг жами миқдоридан энг кўп улуш Бухоро шаҳрига 21,2 фоиз, Ғиждувон тумани 10,6 фоиз, Ромитан тумани 9,3 фоиз, Жондор тумани 6,5 фоиз, Бухоро тумани 9,9 фоиз, Пешкў тумани 6,3 фоиз, Қогон тумани 7,0 фоиз, Шофиркон тумани 5,1 фоиз, энг паст кўрсаткич Қоровулбозор туманида 3,6 фоизни ташкил этди.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича янги ташкил топган кичик корхона ва микрофирмалар, бирликда

	январь-сентябрь 2019 йил	январь- сентябрь 2020 йил
Жами	5 097	4 340
Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги	402	862
Саноат	1074	814
Қурилиш	528	276
Савдо	1 791	1 393
Ташиш ва сақлаш	235	181
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар	576	384

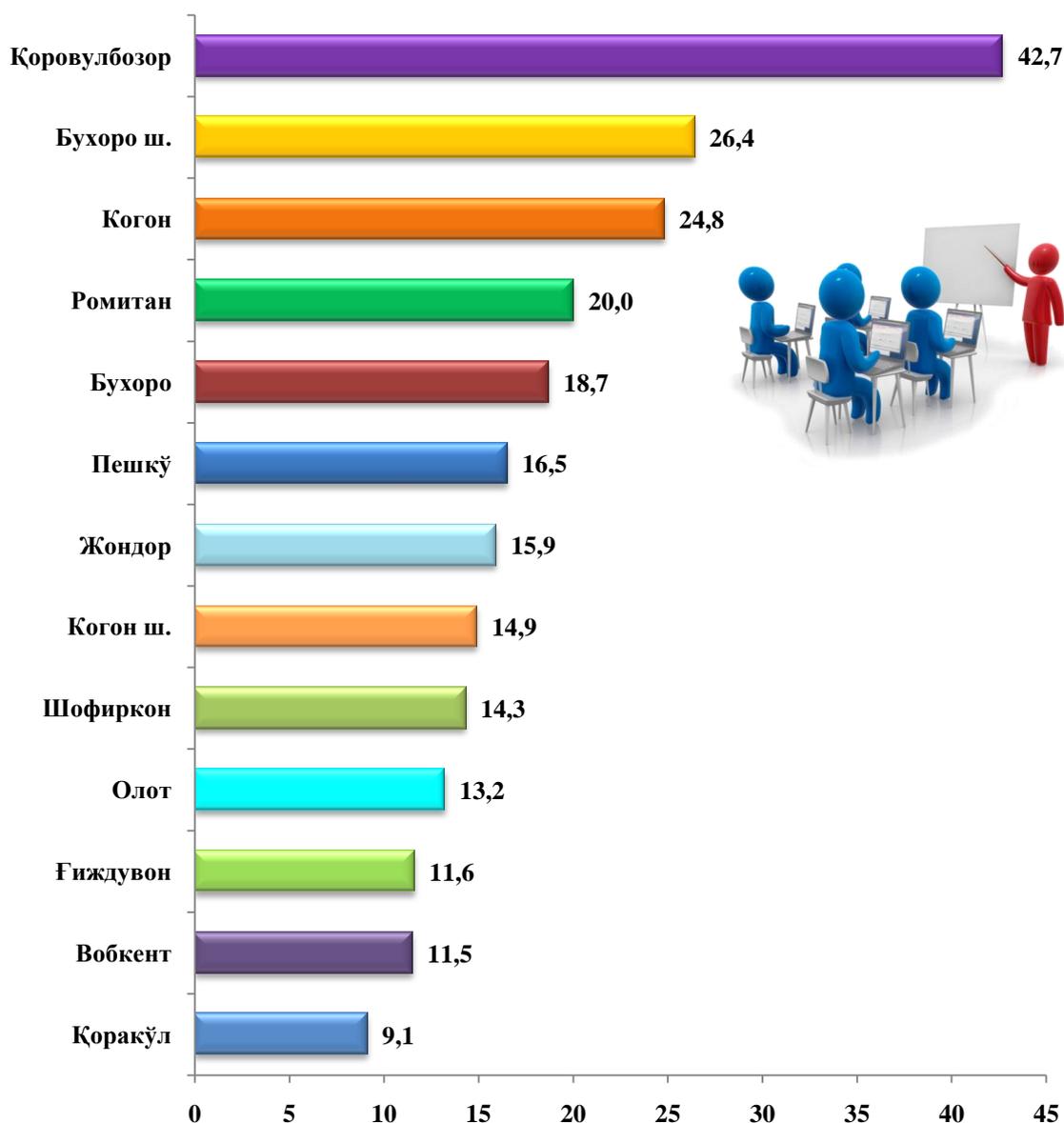
	<i>январь-сентябрь 2019 йил</i>	<i>январь-сентябрь 2020 йил</i>
Ахборот ва алоқа	39	39
Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш	61	77
Бошқа турдаги хизматлар	391	314

Янги ташкил топган кичик корхона ва микрофирмаларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича улуши (фоиз ҳисобида)

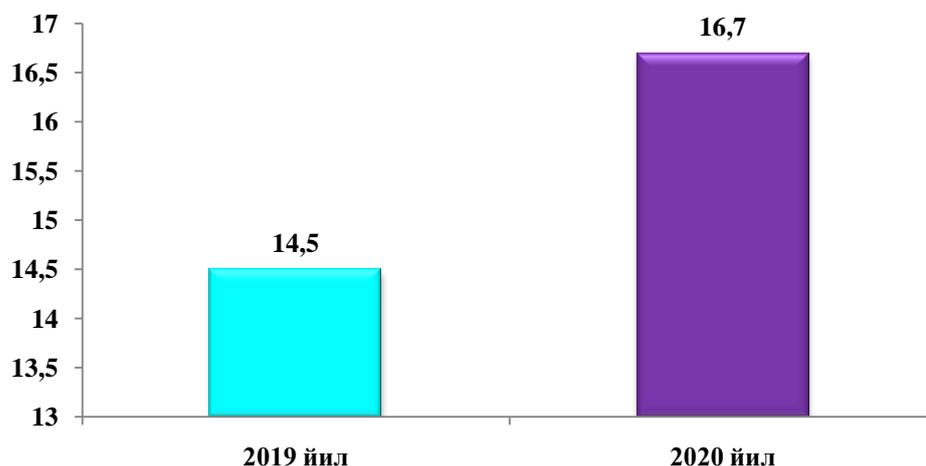
2020 йил 1 октябрь ҳолатида кичик тадбиркорлик субъектларининг сони (ҳар 1000 аҳолига, бирликда) ҳудудлар бўйича энг кўп кўрсаткич Қоровулбозор туманида 42,7 бирликда, Бухоро шаҳрида 26,4 бирликда, Когон туманида 24,8 бирликда, Ромитан туманида 20,0 бирликда, Бухоро туманида 18,7 бирликда ва Пешкў туманида 16,5 бирликда бўлиб, ўртача кўрсаткич 12,6 бирлик оралиғида Вобкент, Шофиркон, Гиждувон ва Олот туманларида аниқланди. Қорақўл туманида 9,1 бирликда ушбу кўрсаткич паст бўлиб қолмоқда.

2020 йил 1 октябрь ҳолатида ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик субъектларининг сони (ҳар 1000 аҳолига, бирликда)

Агар, 2019 йил январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорлик субъектларининг сони (ҳар 1000 аҳолига, бирликда) 14,5 бирликни ташкил этган бўлса, 2020 йил январь-сентябрь ойларида бу кўрсаткич 16,7 бирликка етди ва 2019 йилнинг шу даврига нисбатан 2,2 бирлик юқори.

Январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорлик субъектларининг сони
(ҳар 1000 аҳолига, бирликда;)

2020 йил январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорлик (бизнес) субъектлари томонидан:

- саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 3 974,7 млрд. сўмни (жами саноат ишлаб чиқаришининг 32,9 фоизи) ёки 2019 йил январь-сентябрга нисбатан физик ҳажм индекси 106,0 фоизни ташкил қилди;

- 16 335,1 млрд. сўмлик қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиқларининг ишлаб чиқарилган (кўрсатилган хизматлар) ташкил қилиб, ўсиш суръати 103,5 фоизни (қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиқлари ялпи маҳсулотининг 99,0 фоизи) ташкил қилди;

- 3 856,6 млрд. сўмлик инвестициялар (умумий инвестициялар ҳажмининг 44,6 фоизи) ўзлаштирилди ва 2019 йил январь-сентябрга нисбатан ўсиш суръати 85,0 фоизини ташкил қилди;

- 3 294,5 млрд. сўмлик қурилиш ишлари (қурилиш ишлари умумий ҳажмининг 81,9 фоизи) бажарилди ва 2019 йил январь- сентябрга нисбатан ўсиш суръати 97,6 фоизни ташкил қилди;

- автомобил транспорти юк айланмасининг 99,6 фоизни (вилоят жами автомобил транспорти юк айланмасининг 86,5 фоизи), йўловчи айланмасининг эса 90,2 фоизни (умумий йўловчи айланмасининг 97,4 фоизи) ташкил қилди;

- 4 667,8 млрд. сўмлик хизматлар кўрсатилиб (жами хизматлар ҳажмининг 68,1 фоизи) 2019 йил январь-сентябрга нисбатан ўсиш суръати 99,6 фоизини ташкил қилди;

- чакана товар айланмаси умумий ҳажмининг 82,7 фоизи ёки 6 870,2 млрд. сўми (ўсиш суръати 96,0 фоизни ташкил қилди) шакллантирилди.

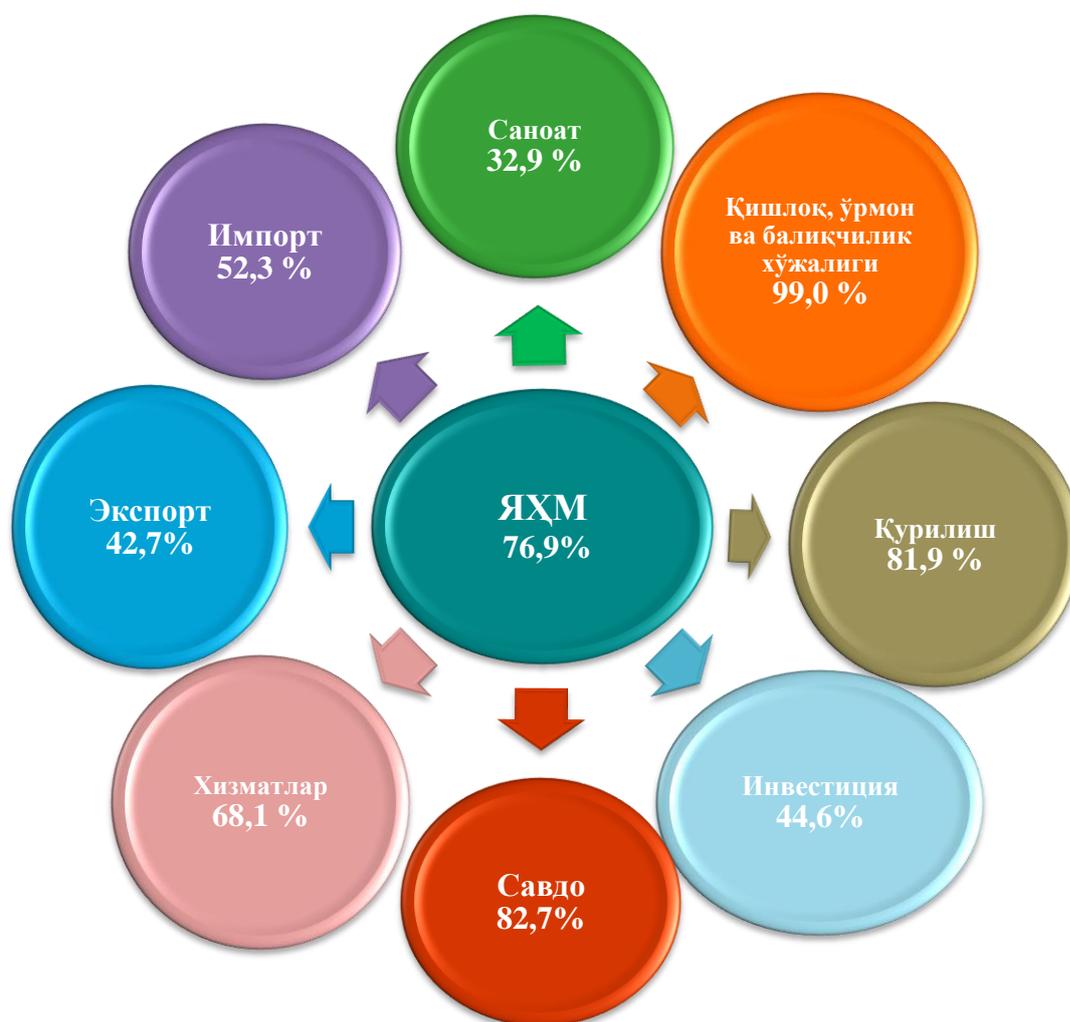
- 71,3 млн.АҚШ доллари (умумий экспорт ҳажмининг 42,7 фоизи) миқдорида маҳсулотлар (товар ва хизматлар) экспорт қилинди, бу эса 2019 йилнинг мос даврига нисбатан 61,6 млн.АҚШ долларга ёки 23,5 фоизга камайди, мос равишда 220,1 млн. АҚШ доллари (умумий импорт ҳажмининг 52,3 фоизи) миқдорида маҳсулотлар (товар ва хизматлар) импорт қилинди, бу эса 2019 йилнинг мос даврига нисбатан 101,1 млн.АҚШ долларга камайди.

Январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорликнинг асосий кўрсаткичлари

	<i>Ўлчов бирлиги</i>	<i>2019 йил</i>	<i>2020 йил</i>	<i>(+-)</i>
Фаолият юритаётган кичик корхона ва микрофирмалар сони	бирлик	19 253	23 479	4226
Янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмалар	бирлик	5 097	4 340	-757
ЯИМ	фоиз	76,9	76,9	-
Саноат	фоиз	36,6	32,9	-3,7
Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги	фоиз	98,6	99,0	0,4
Инвестиция	фоиз	56,5	44,6	-11,9
Қурилиш	фоиз	87,9	81,9	-6,0
Савдо	фоиз	86,1	82,7	-3,4
Хизматлар	фоиз	70,5	68,1	-2,4
Юк ташиш	фоиз	93,4	90,2	-3,2
Юк айланмаси	фоиз	86,3	86,5	0,2
Йўловчи ташиш	фоиз	96,1	97,3	1,2

	Ўлчов бирлиги	2019 йил	2020 йил	(+-)
Йўловчи айланмаси	фоиз	96,9	97,4	0,5
Экспорт	фоиз	66,4	42,7	-23,7
Импорт	фоиз	44,3	52,3	8

**2020 йил январь-сентябрь ойларида иқтисодиёт тармоқларида
кичик тадбиркорлик улушининг тузилиши**

Январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорликнинг ЯХМ даги улуши, фоизда

2020 йил январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорликнинг ЯХМдаги улуши 76,9 фоизни ташкил қилди. (2019 йил январь - сентябрь ойларида 76,9 фоиз). ЯХМ таркибида ўзгаришсизлиги йирик корхоналар улуши ошиши билан тушунтирилади.

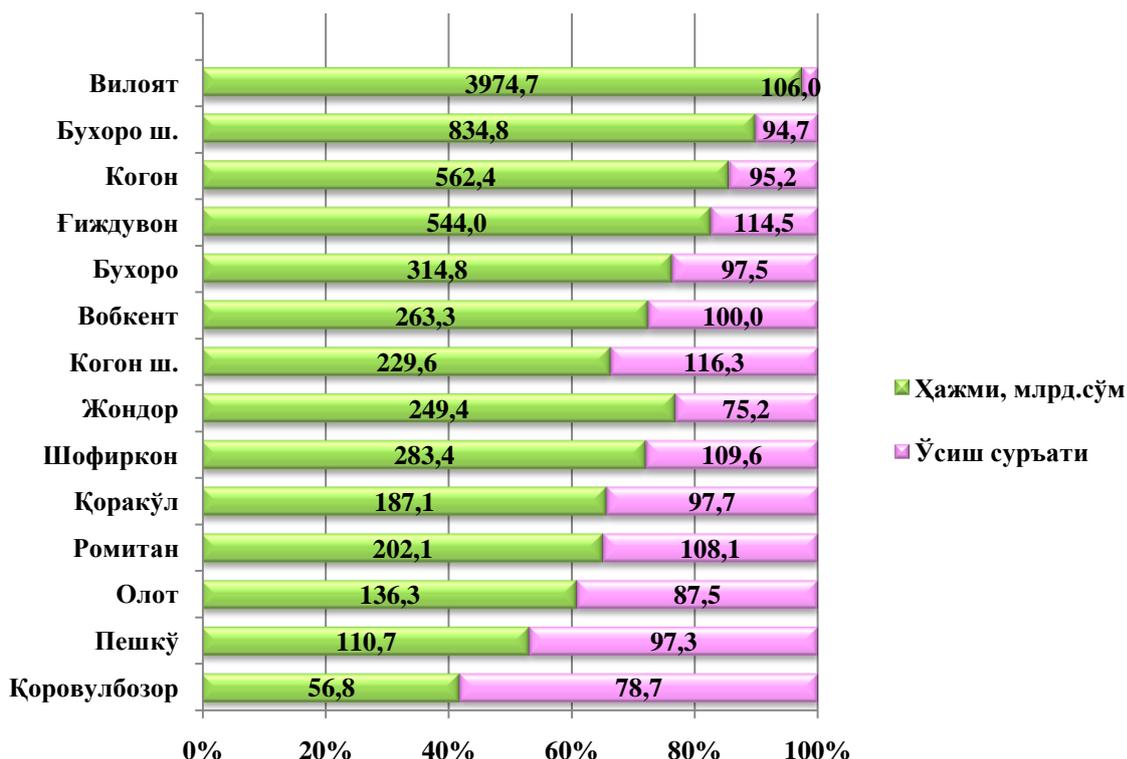
2020 йил январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорлик субъектлари маҳсулоти (ишлар, хизматлар) умумий ҳажмидаги хусусий тадбиркорликнинг (фуқаролар мулки) улуши

	<i>Кичик тадбиркорлик субъектлари маҳсулоти (иш, хизмат) ҳажми, млрд.сўм</i>	<i>Кичик тадбиркорлик субъектлари маҳсулоти (иш, хизмат) ҳажмида хусусий сектор улуши, фоизда</i>
Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги	16 335,1	100,0
Саноат	3 974,7	99,9
Қурилиш	3 294,5	36,3
Чакана савдо	4 955,2	94,8

Кичик тадбиркорликнинг асосий иқтисодий кўрсаткичлардаги улуши (умумий ҳажмига нисбатан млрд. сўмда)

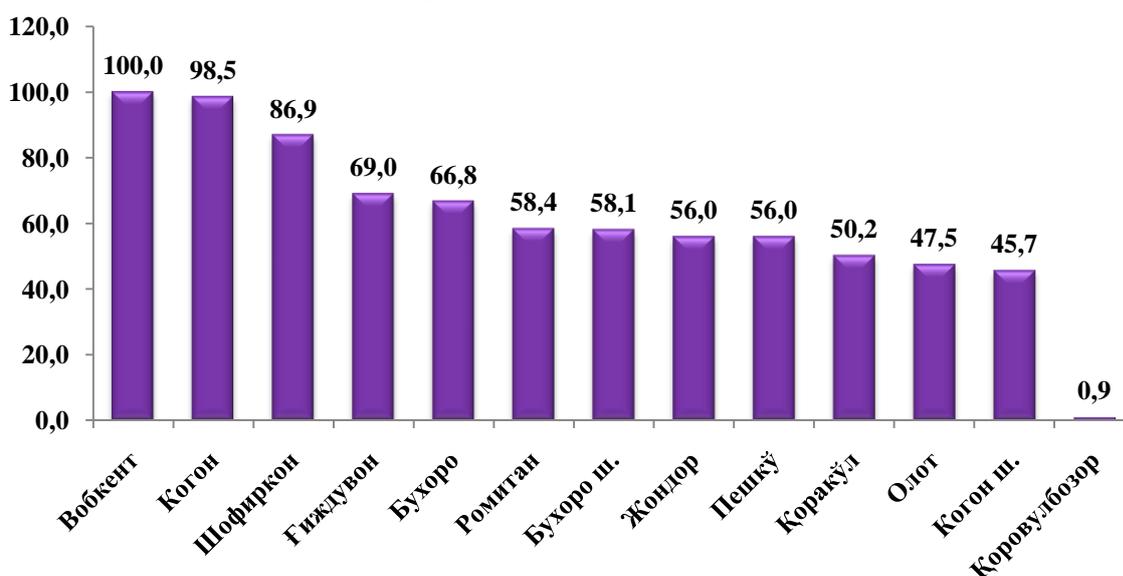
Худудлар бўйича энг кўпроқ саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми Бухоро шаҳри (834,8 млрд.сўм), Когон тумани (562,4 млрд.сўм), Ғиждувон тумани (544,0 млрд.сўм) ва Бухоро тумани (314,8 млрд.сўм) ҳиссасига тўғри келади. Пешкў (110,7 млрд.сўм) ва Қоровулбозор туманида (56,8 млрд.сўм) ушбу саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми паст бўлиб қолмоқда.

2020 йил январь-сентябрь ойларида ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик (бизнес)да саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми ва ўсиш суръати

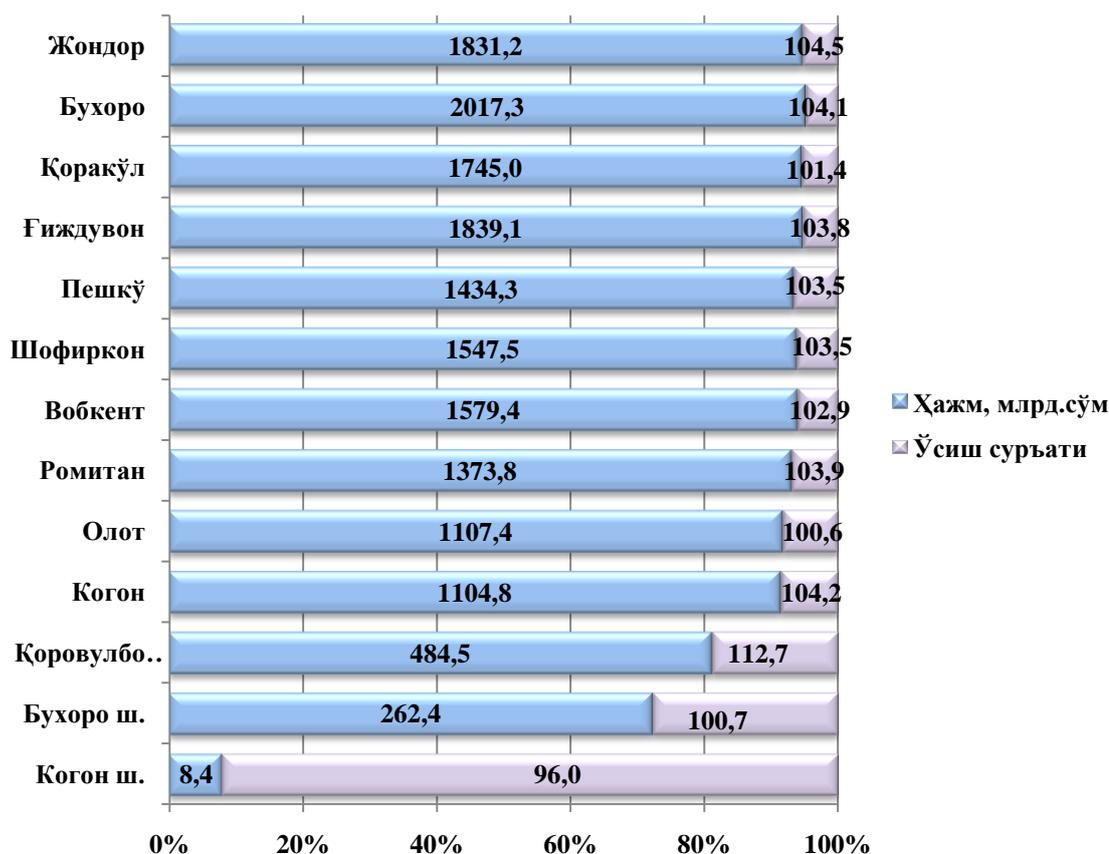
Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорликнинг жами саноат маҳсулотидаги энг юкори улуши Вобкент (100,0 фоиз), Когон (98,5 фоиз), Шофиркон (86,9 фоиз), Ғиждувон (69,0 фоиз), Бухоро (66,8 фоиз) ва Ромитан (58,4 фоиз) туманлари ҳиссасига тўғри келди. Шу билан бирга Когон шаҳри (45,7фоиз) ва Қоровулбозор (0,9 фоиз) туманида кичик тадбиркорликнинг улуши пастлиги кузатилди.

2020 йил январь-сентябрь ҳолатига жами саноат маҳсулотидаги кичик тадбиркорликнинг ҳудудлар бўйича улуши, фоиз

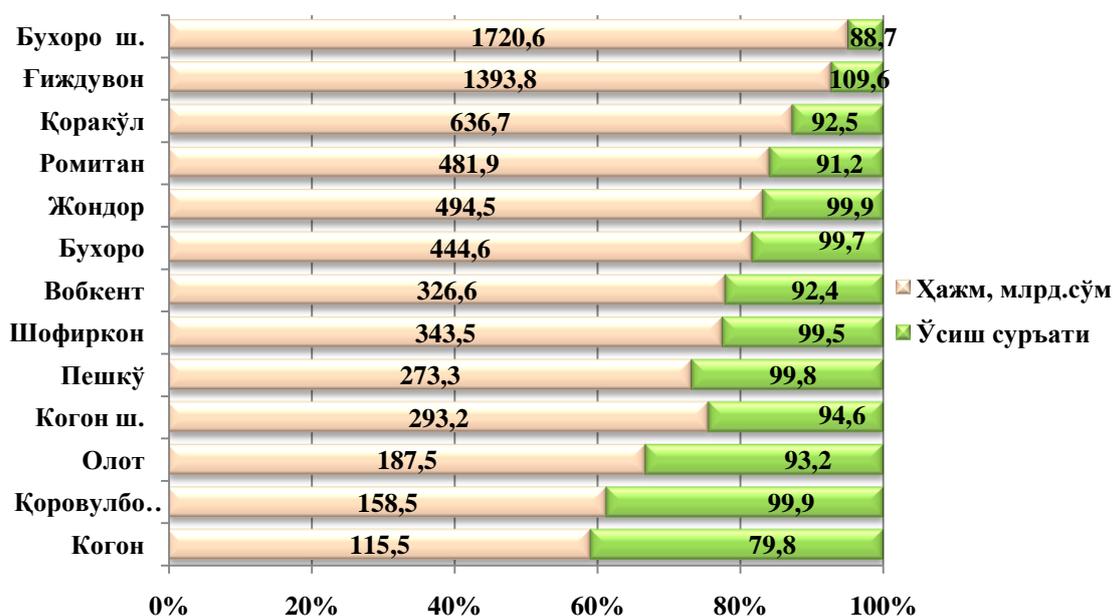
Худудлар бўйича кўпроқ қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги ҳажми Бухоро (2 017,3 млрд.сўм), Ёиждувон (1 39,1 млрд.сўм), Жондор (1 831,2 млрд.сўм), Қоракўл (1 745,0 млрд.сўм) ва Вобкент (1 579,4 млрд.сўм) туманлари ҳиссасига тўғри келади. Когон (8,4 млрд.сўм) ва Бухоро шаҳарларида (262,4 млрд.сўм) ва Қоровулбозор туманида (484,5 млрд.сўм) қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги ҳажми паст бўлиб қолмоқда.

2020 йил январь-сентябрь ойларида худудлар бўйича кичик тадбиркорлик (бизнес)да қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги ҳажми ва ўсиш суръати

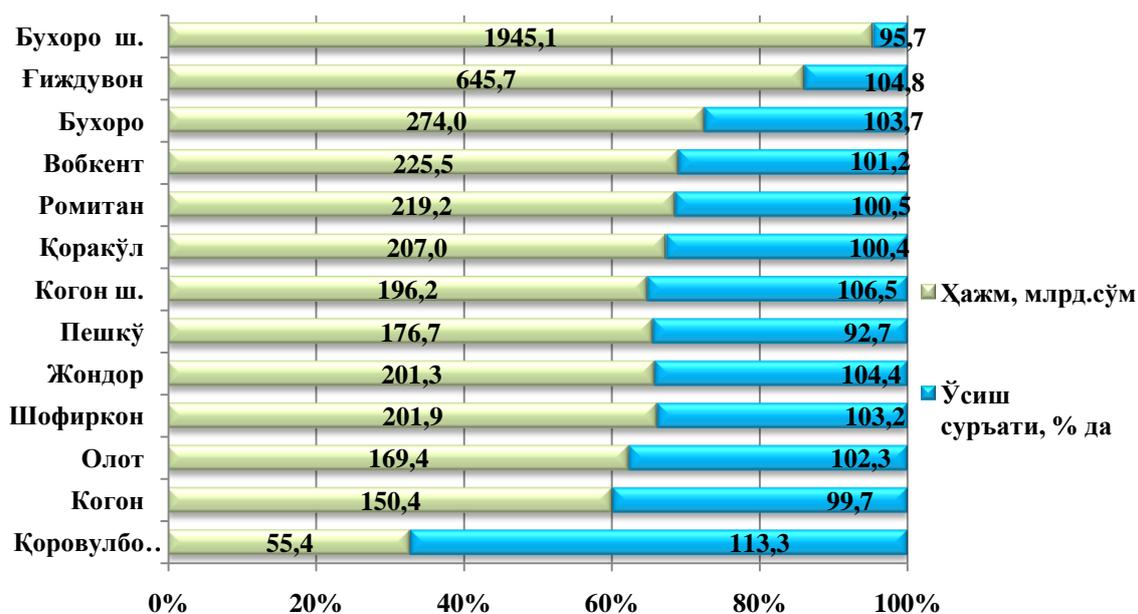
Худудлар бўйича кўпроқ чакана товар айланмаси ҳажми Бухоро шаҳри (1 720,6 млрд.сўм), Ёиждувон (1 393,8 млрд.сўм), Қоракўл (636,7 млрд.сўм), Ромитан (481,9 млрд.сўм) ва Бухоро (444,6 млрд.сўм) туманлари ҳиссасига тўғри келади. Олот (187,5 млрд.сўм), Қоровулбозор (158,5 млрд.сўм) ва Когон туманларида (115,5 млрд.сўм) чакана товар айланмаси ҳажми паст бўлиб қолмоқда.

2020 йил январь-сентябрь ойларида ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик (бизнес)да чакана товар айланмаси ҳажми ва ўсиш суръати

Ҳудудлар бўйича кўпроқ хизматлар ҳажми Бухоро шаҳри (1945,1 млрд.сўм), Ғиждувон (645,7 млрд.сўм), Бухоро (274,0 млрд.сўм), Вобкент (225,5 млрд.сўм), Ромитан (219,2 млрд.сўм) ва Қорақўл (207,0 млрд.сўм) туманлари ҳиссасига тўғри келади.

2020 йил январь-сентябрь ойларида ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик (бизнес)да хизматлар ҳажми ва ўсиш суръати

2020 йил январь-сентябрь ойларида кичик тадбиркорликнинг иқтисодий тармоқлардаги ҳудудлар бўйича улуши, фоизда

	<i>Саноат</i>	<i>Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги</i>	<i>Инвестиция</i>	<i>Қурилиш</i>	<i>Чакана савдо</i>	<i>Хизматлар</i>
Бухоро вилояти	32,9	99,0	44,6	81,9	82,7	68,1
Бухоро ш.	58,1	98,6	48,3	89,5	64,8	50,2
Когон ш.	45,7	94,3	67,3	43,6	99,2	91,0
<i>туманлар</i>						
Бухоро	66,8	99,6	80,1	84,9	99,2	97,1
Вобкент	100,0	99,3	91,5	100,0	65,6	91,4
Жондор	56,0	96,5	91,1	100,0	98,4	93,0
Когон	98,5	97,6	84,9	73,7	56,8	85,9
Олот	47,5	99,7	27,6	78,2	97,8	95,1
Пешкў	56,0	99,7	84,8	100,0	98,3	85,0
Ромитан	58,4	99,3	10,6	85,6	99,0	91,9
Шофиркон	86,9	99,6	88,0	91,8	98,6	95,7
Қоракўл	50,2	99,4	60,1	86,4	99,0	95,3
Қоровулбозор	0,9	97,9	70,4	19,7	95,1	50,7
Ғиждувон	69,0	99,7	57,4	98,0	87,5	94,9

Ҳудудлар бўйича саноат соҳасининг юқори улушини Вобкент (100,0 фоиз), Когон (98,5 фоиз), Шофиркон (86,9 фоиз), Ғиждувон (69,0 фоиз), Бухоро (66,8 фоиз) ва Ромитан туманларида (58,4 фоиз) ташкил этади.

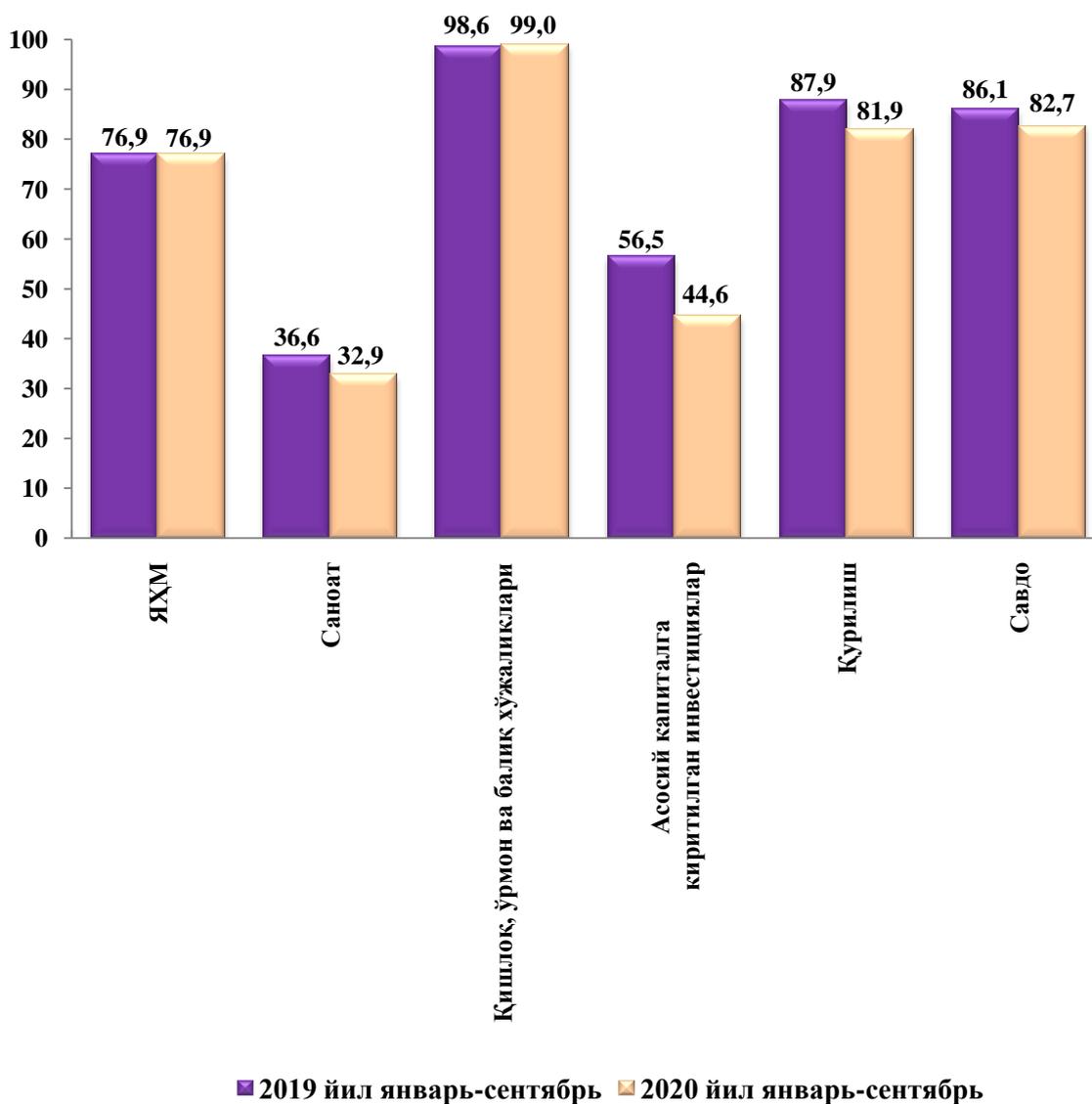
Инвестицияда энг юқори улушларни Жондор (91,1 фоиз), Вобкент (91,5 фоиз), Когон (84,9 фоиз), Пешкў (84,8 фоиз) ва Шофиркон туманлари (88,0 фоиз) ташкил этади.

Қурилишда Пешкў (100,0 фоиз), Жондор (100,0 фоиз), Вобкент (100,0 фоиз), Ғиждувон (98,0 фоиз), Шофиркон (91,8 фоиз) туманлари ва Бухоро шаҳрида (89,5 фоиз) ташкил этади.

Чакана савдода Когон шаҳри (99,2 фоиз), Қорақўл (99,0 фоиз), Бухоро (99,2 фоиз) ва Ромитан (99,0 фоиз) туманлари ташкил этади.

Хизматлар соҳасида Бухоро (97,1 фоиз), Шофиркон (95,7 фоиз) ва Қорақўл (95,3 фоиз) туманлари ташкил этади.

Ялпи ҳудудий маҳсулот ва иқтисодий тармоқлари маҳсулоти (ишлар, хизматлар) умумий ҳажмида кичик тадбиркорлик (бизнес) улушининг ўзгариши (умумий ҳажмга нисбатан фоиз ҳисобида)

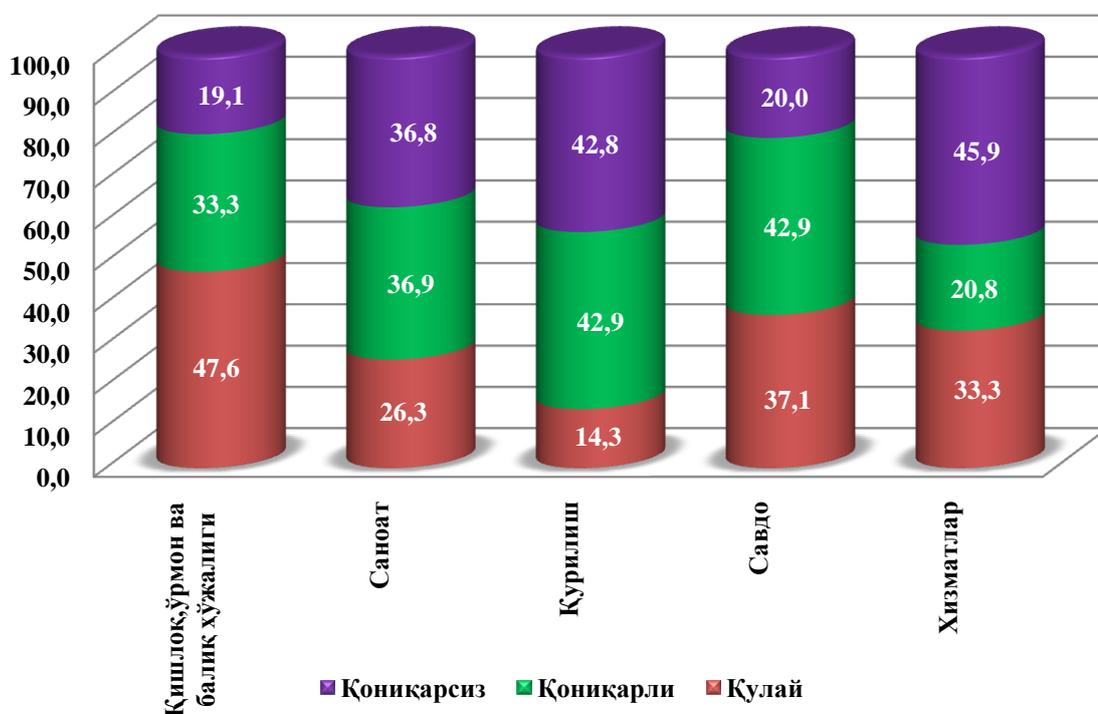

Иқтисодий фаолият турлари бўйича 2020 йил III-чорак якунларига кўра, янги ташкил этилган микрофирма ва кичик корхоналарда танланма кузатувлар ўтказилди. Унда 106 дан ортиқ респондентлар иштирок этди.

Кузатув маълумотлари таҳлили, қурилиш соҳасида респондентларнинг 14,3 фоиз иқтисодий вазиятни қулай ва 42,9 фоиз эса қониқарли деб ҳисоблашини, мос равишда савдо соҳасида 37,1 фоиз ва 42,9 фоиз, хизматлар соҳасида 33,3 фоиз ва 20,8 фоиз, қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалигида 47,6 фоиз ва 33,3 фоиз, саноатда 26,3 фоиз ва 36,9 фоизни ташкил қилганини кўрсатди.

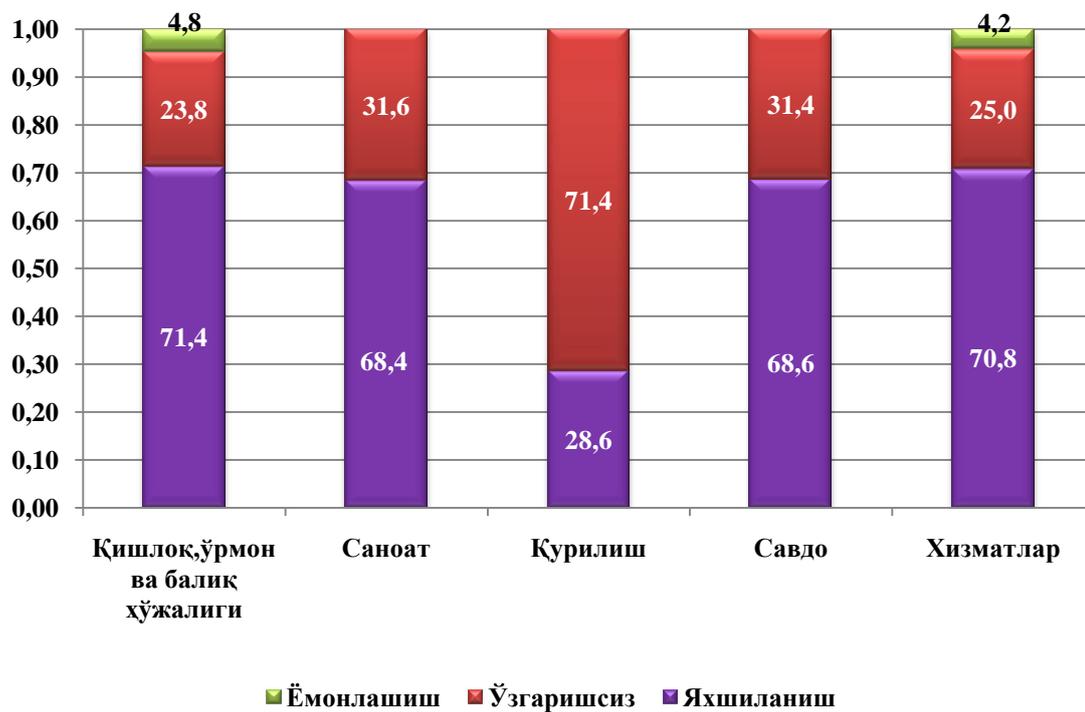
Жорий иқтисодий вазиятга пессимистик руҳда ёндашганлар саноатда 36,8 фоиз, қурилишда 42,8 фоиз, қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалигида 19,1 фоиз, хизматларда 45,9 фоиз ва савдода 20,0 фоизни ташкил қилди.

Кичик тадбиркорликда иқтисодий вазиятни баҳолаш 2020 йил III-чорак учун, фоизда

Иқтисодий вазият яқин уч ойда қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалигида яхшиланиш 71,4 фоиз, ўзгаришсиз 23,8 фоиз, ёмонлашиш 4,8 фоиз, саноат корхоналари яхшиланиши 68,4 фоиз, ўзгаришсиз 31,6 фоизи, савдо яхшиланиш 68,6 фоиз, ўзгаришсиз 31,4 фоиз, хизматларда яхшиланиш 70,8 фоиз, ўзгаришсиз 25,0 фоиз, ёмонлашиш 4,2 фоиз ва қурилиш тармоғида яхшиланиш 28,6 фоиз ўзгаришсиз 71,4 фоизи кутилмоқда.

**Кичик тадбиркорлик (бизнес)да иқтисодий вазиятнинг ўзгаришлар
истикболини яқин уч ойда баҳоланиши, фоизда**

Таҳлил натижаларидан келиб чиқиб, янги ташкил этилган кичик корхоналар ва микрофирмаларга бизнес муҳитини яхшилаш учун кўрилаётган чора тадбирлар натижасида респондентлар яқин истикболда умумий иқтисодий вазиятнинг яхшиланишини ижобий баҳолаётганлигини хулоса қилиш мумкин.